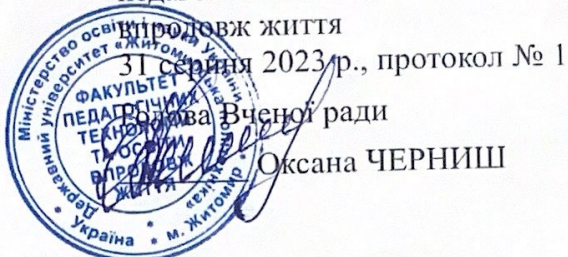

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08-05.01/292.00.1/ ОК5-2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету педагогічних технологій та освіти

31 серпня 2023 р., протокол № 1

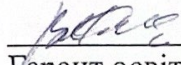
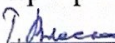
Оксана ЧЕРНИШ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Філософія»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини» факультет національної безпеки, права та міжнародних відносин кафедра міжнародних відносин і політичного менеджменту

Схвалено на засіданні кафедри філософсько-історичних студій та масових комунікацій протокол № 1 від 28 серпня 2023р.

Завідувач кафедри

 Вадим СЛЮСАР
Гарант освітньо-професійної програми
 Тарас ВЛАСЮК

Розробник: доктор філософських наук, доцент, завідувач кафедри філософсько-історичних студій та масових комунікацій Вадим СЛЮСАР

Житомир
2023 – 2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/292.00.1/ОК5- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18/2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»	Нормативна
Модулів – 1	Спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		1
Загальна кількість годин – 120		Семестр
		1
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 4 самостійної роботи – 3,5	Освітній ступінь «бакалавр»	Лекції
		32 год.
		Практичні
		32 год.
		Лабораторні
		0 год.
		Самостійна робота
56 год.		
	Вид контролю: екзамен	

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми навчання – 53 % аудиторних занять, 47 % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/292.00.1/ОК5- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є оволодіння здобувачами вищої освіти навичок виявляти, систематизувати і критично осмислювати світоглядні компоненти, включені в різні сфери гуманітарного знання.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- формувати духовний світ особистості, що усвідомлює своє достоїнство і місце в суспільстві, мету і зміст свого життя, що є соціально активною, а тому, відповідальна за свої вчинки й здатна приймати рішення;
- сформувати адекватну сучасним вимогам методологічну культуру, що дозволяє враховувати в професійній діяльності соціальні, екологічні і психологічні наслідки останньої, поєднувати різноманітні технічні, екологічні і культурні фактори в єдиний системний комплекс, співвідносити спеціально-наукові й технічні завдання з масштабом гуманістичних цінностей;
- допомогти майбутньому фахівцеві навчитися гнучко реагувати на зміни в змісті й цілях професійної діяльності з урахуванням відносності і мінливості професійного знання

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність вчитися та бути сучасно навченим.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК9. Уміння бути критичним та самокритичним.

СК9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

СК11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/292.00.1/ОК5- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 4

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини»:

РН5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

РН6. Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

РН16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

РН18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно - наслідкових та просторово - часових зв'язків.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Типологія філософських систем

Тема 1. Філософія та її місце в системі культури.

Відношення "людина-світ" як фундаментальна філософська проблема. Еволюція типів світогляду та їх вплив на формування філософської проблематики.

Особливості філософії як теоретичної форми світогляду. Сутність філософської проблематики. Філософія і філософування. Смісложиттєві чинники філософування.

Філософія як спосіб духовно-практичного осягнення світу. Філософські парадигми та типи філософування. Епістемний та софійний типи філософування. Знання та мудрість. Філософський поліцентризм. Багатоманітність форм і способів буття філософії.

Особливості філософського пізнання. Світогляд і метод.

Структура філософії як теоретичної системи.

Філософія як тип духовності. Співвідношення філософії з іншими типами духовності. Філософська культура, філософська традиція. Роль особистості у філософії. Соціокультурне призначення філософії.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРЬСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/292.00.1/ОК5- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 5

Тема 2. Філософія Давнього Сходу. Антична філософія

Зародження філософської думки та формування західної та східної парадигми філософування. Особливості античної філософії, її походження та історичні межі. Періодизація античної філософії, до сократівський період, класична грецька філософія, елліністичний період. Натурфілософські концепції античної філософії. Космоцентризм античної філософії як спроба побудови раціоналізованої картини світу. Антропологічна проблематика: Сократ, стоїки, епікурейці, кініки. Філософські ідеї Платона. Філософська система Арістотеля. Особливості постановки і вирішення онтологічних, гносеологічних, антропологічних, методологічних проблем в античній і східній філософії. Проблема буття і небуття та пошук першоначала. Зародження логіки. Закони формальної логіки. Діалектика. Роль морально-естетичного начала в тлумаченні людського буття.

Тема 3. Філософська думка Середніх віків та Відродження

Проблема співвідношення віри і розуму, філософії та релігії як основні в середньовічній філософії. Тлумачення і доведення буття Бога. Проблема універсалій: номіналізм і реалізм. Розвиток схоластики як формування раціоналістичного підходу до релігійної проблематики.

Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва. Німецька класична філософія

Розвиток онтологічних, гносеологічних та методологічних проблем XVI-XVIII ст. Формування класичного типу раціональності. Механіцизм, раціоналізм та емпіризм в західноєвропейській філософії Нового часу. Тлумачення матерії та субстанції. Пізнавальний оптимізм та скептицизм.

Основні риси та особливості філософії Просвітництва. Особливості антропоцентризму Відродження у порівнянні з механістичним підходом до людини в XVII ст. і антропоцентризмом Просвітництва.

Німецька класична філософія (Філософія німецького ідеалізму) як втілення класичного типу раціональності "Коперніканський переворот" І. Канта. Філософська система та метод Г. Гегеля. Діалектика. Антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха.

Тема 5. Сучасна світова філософія

Загальна характеристика сучасної філософської парадигми. Основні риси та принципи філософії марксизму. Проблема людини: практика, відчуження, свобода, гуманізм. Матеріалістичні засади соціальної філософії. Філософія марксизму як втілення соціальної раціональності. Вплив марксизму на філософські течії XX ст.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРЬСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/292.00.1/ОК5- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 6

Виникнення і особливості некласичних філософських вчень в ХІХ ст. Антираціоналістичний характер "філософії життя". Екзистенційна філософія: проблема існування (екзистенції) людини, проблема буття людини та буття світу, проблема свободи людини. Проблема інтенціональності свідомості і "життєвий світ" в феноменології Е. Гуссерля. Філософська антропологія як течія ірраціонально-гуманістичного напрямку (ідеї Макса Шелера, Гельмута Плеснера, Еріха Ротхакера, Ернста Кассіра).

Тема 6. Філософська думка в Україні

Особливості формування і основні риси філософських ідей Київської Русі.

Боротьба проти католицизму, обґрунтування православної догматики та формування професійної філософії в Україні (ХVІ-ХVІІ ст.). Раціоналістичний напрям філософських пошуків у Києво-Могилянській академії. Просвітницький характер філософії Г. Сковороди. Українська філософія ХІХ-ХХ ст. у контексті світової філософської думки. "Філософія серця" П. Юркевича. Сучасний стан філософської думки в Україні.

Зміна філософської парадигми у філософії ХХ ст. і становлення некласичного типу раціональності. Плюралізм течій і напрямків. Сцієнтизм та антисцієнтизм.

Проблема наукового знання, мови: неопозитивізм, постпозитивізм, структуралізм, прагматизм. Антропологічні орієнтації філософської герменевтики.

Проблема людини як основна проблема філософії ХХ ст. Формування нової онтології. Особливості тлумачення сутності людини, її буття, свободи, творчості, комунікації, трансценденції в екзистенціалізмі, персоналізмі, філософській антропології, неофройдизмі.

Основні напрямки та течії посткласичної філософії.

Змістовий модуль 2. Основні філософські проблеми.

Тема 7. Філософське розуміння світу

Категоріальне моделювання онтологічної проблематики. Категорія буття, її філософський сенс і специфіка. Основні форми буття. Буття та небуття. Всесвіт, універсум, світ, життєвий світ: філософський зміст.

Проблема єдності та багатоманітності світу. Поняття "матерія", "субстанція" та їх історико-філософська генеза. Монізм, дуалізм, плюралізм.

Суперечність та процесуальність буття. Рух та розвиток. Осмислення проблеми розвитку та його критеріїв в історії філософії.

Основні філософські концепції розвитку. Діалектика та її різновидності. Понятійно-категоріальний апарат діалектики.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/292.00.1/ОК5- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 7

Риси і особливості синергетики як сучасної концепції розвитку. Поняття простору і часу. Специфіка просторово-часових характеристик в різних формах буття. Основні концептуальні підходи в тлумаченні простору та часу.

Час та вічність: релігійне, наукове та філософське тлумачення. Людиновимірність простору і часу.

Тема 8. Філософське осмислення людини.

Людина як проблема філософії: історія та сучасність. Проблемність людського буття: есенційні та екзистенційні підходи.

Плюралістичність філософських концепцій людини: натуралістична, релігійна, соціологічна, космологічна, екзистенціальна.

Проблема походження людини: філософські, релігійні та наукові підходи. Антропосоціогенез: основні чинники та їх взаємозв'язок.

Буття людини як буття можливостей. Творчість, свобода, відповідальність як форма реалізації можливісного виміру людського буття. Унікальність і універсальність людського буття.

Феномен творчості. Головні концепції творчості в історії філософії. Творчість, свобода, об'єктивація і комунікація. "Трагедія" творчості. Розвиток творчих здібностей людини.

Життя і смерть: вихідна проблема людського буття. Життя як цінність.

Свобода як цінність. Свобода і необхідність. Свобода і відповідальність.

Єдність і багатоманітність людського буття та проблема його достатності. Сутність відчуження, форми його вияву та шляхи подолання. Пошук сенсу людського життя.

Тема 9. Свідомість як духовний феномен і предмет філософського аналізу

Духовні виміри людського буття: дух, душа, свідомість, самосвідомість, несвідоме, ментальність, духовність. Різні підходи до тлумачення духовності в історії філософії і культури.

Походження і сутність свідомості як філософська проблема. Свідомість як субстанція. Свідомість як відображення. Свідомість як суб'єктивна реальність. Проблема ідеального. Буттєвий і рефлексивний шари свідомості. Значення і смисл.

Властивості свідомості: універсальність, суб'єктивність, комунікативність, активність, системність. Свідомість і мова.

Свідомість як система. Проблема несвідомого. Архетипи колективного несвідомого. Роль несвідомого в людському бутті.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/292.00.1/ОК5- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 8

Свідомість та самосвідомість. Сутність, рівні та форми самосвідомості. Індивідуальні та колективні форми самосвідомості. Специфіка національної самосвідомості.

Суспільна, масова, індивідуальна свідомість. Ідеологія, утопія, міфологічна свідомість.

Тема 10. Гносеологія: проблема пізнання та істини. Діалектика

Пізнавальний процес як взаємодія логічно-дискурсивного та інтуїтивно-художнього пізнання. Знання та віра як способи осягнення світу Основні гносеологічні концепції філософії. Пізнання як відображення і творчість.

Діалектика чуттєвого і раціонального в процесі пізнання. Форми логічно-дискурсивного пізнання: поняття, судження, умовиводи. Основні закони правильного мислення.

Проблема істини в філософії та науці: історичний і сучасний контекст. Філософські концепції істини. Істина як процес. Проблема об'єктивності істини та її критеріїв у науково і ціннісно-орієнтованому пізнанні. Істина і метод пізнання, Істина і буття.

Наукове пізнання як філософська проблема. Основні поняття і структура науки. Наукове пізнання та наукове дослідження: категорії, форми та методи. Логіка та методологія наукового пізнання. Евристика наукового пошуку.

Наука як соціальний інститут суспільства. Особливості сучасної науки. Сучасна наукова картина світу.

Особливості методологічного мислення сучасної науки. Зміна типів раціональності. Стель мислення і філософія.

Раціональність і виміри людського буття. Наука і мораль в сучасній культурі. Проблема розвитку в філософії. Діалектика і її альтернативи

Поняття розвитку. Моделі розвитку. Розвиток і саморозвиток. Метафізика і діалектика. Типи діалектики. Категорії та закони діалектики. Суперечність і процесуальність буття світу і людини. Причинні та телеологічні зв'язки. Циклічність та поступовість в розвитку. Прогрес і регрес.

Тема 11. Соціальне буття та його специфіка. Філософія історії

Практика як основа суспільної життєдіяльності людини. Категоріальне моделювання практичного способу людського буття в соціальному та культурному просторі і часі.

Соціальність як вимір людського буття. Поняття суспільства і суспільного буття. Філософські принципи аналізу суспільства.

Природа як передумова існування людини. Особливості взаємодії людини і природи. Відмінність у ставленні до перетворення природи в західній і східній культурі.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/292.00.1/ОК5- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18/9

Поняття культури у філософії. Культура як символічний світ людського буття. Матеріальна культура та її структура. Духовна культура та її структура.

Суспільство як цілісна система. Соціальні інститути і спільності.

Історичність буття людини і суспільства. Способи осягнення історії. Проблема періодизації та спрямованості історії. Єдність історії.

Індивідуальне і соціальне в суспільному бутті. Буття людини як співбуття. Комунікативна природа соціального.

Ідея прогресу в соціальній філософії та концепції її осягнення. Філософські та історіософські, есхатологічні концепції прогресу. Критерії прогресу. Проблема "ціни" прогресу. Добро і зло в історії.

Техніка як соціокультурний феномен. Науково-технічний прогрес: сутність, наслідки, перспективи. Технократизм і проблеми гуманізації техніки.

Проблемність і суперечливість сучасного цивілізаційного розвитку та соціально-культурні імперативи його осмислення.

Сенс історії та сучасна світова соціальна стратегія.

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин			
	денна форма			
	ус ьо го	ле кц ії	прак тичні	само стій на робо та
Модуль 1				
Змістовий модуль 1. Типологія філософських систем				
Тема 1 Філософія та її місце в системі культури	8	2	2	4
Тема 2. Філософія Давнього Сходу. Антична філософія	11	2	4	5
Тема 3. Філософська думка Середніх віків та Відродження	9	2	2	5
Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва. Німецька класична філософія	10	4	2	4
Тема 5. Сучасна світова філософія	12	4	4	4
Тема 6. Філософська думка в Україні	10	2	2	6
<i>Разом за змістовий модуль 1</i>	60	16	16	28
Змістовий модуль 2. Основні філософські проблеми				
Тема 7. Філософське розуміння світу	9	2	2	5
Тема 8. Філософське осмислення людини	9	2	2	5
Тема 9. Свідомість як духовний феномен і предмет філософського аналізу	10	2	2	6

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/292.00.1/ОК5- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 10

Тема 10. Гносеологія: проблема пізнання та істини. Діалектика	14	4	4	6
Тема 11. Соціальне буття та його специфіка. Філософія історії	18	6	6	6
Разом за змістовий модуль 2	60	16	16	28
ВСЬОГО	120	32	32	56

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Тема 1 Філософія та її місце в системі культури	2
2	Тема 2. Філософія Давнього Сходу. Антична філософія	4
3	Тема 3. Філософська думка Середніх віків та Відродження	2
4	Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва. Німецька класична філософія	2
5	Тема 5. Сучасна світова філософія	4
6	Тема 6. Філософська думка в Україні	2
7	Тема 7. Філософське розуміння світу	2
8	Тема 8. Філософське осмислення людини	2
9	Тема 9. Свідомість як духовний феномен і предмет філософського аналізу	2
10	Тема 10. Гносеологія: проблема пізнання та істини. Діалектика	4
11	Тема 11. Соціальне буття та його специфіка. Філософія історії	6
РАЗОМ		32

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Тема 1 Філософія та її місце в системі культури 1. Філософія як тип духовності. Співвідношення філософії з іншими типами духовності. 2. Філософська культура, філософська традиція. Роль особистості у філософії. 3. Соціокультурне призначення філософії.	4
2	Тема 2. Філософія Давнього Сходу. Антична філософія 1. Зародження логіки. Закони формальної логіки. 2. Діалектика в античній філософії. 3. Роль морально-естетичного начала в тлумаченні людського буття.	5

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/292.00.1/OK5- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 11

3	Тема 3. Філософська думка Середніх віків та Відродження 1. Проблема особистості у філософії Відродження.	5
4	Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва. Німецька класична філософія 1. Раціоналізм (Р. Декарт, Г. Лейбніць, В. Спіноза)	4
5	Тема 5. Сучасна світова філософія 1. Релігійна філософія ХХ ст.	4
6	Тема 6. Філософська думка в Україні 1. Філософські ідеї в культурі Київської Русі. 2. Філософія в Києво-Могилянській академії. 3. Філософія Гр. Сковороди. 4. "Філософія серця" П. Юркевича. 5. Сучасний стан філософської думки в Україні.	6
7	Тема 7. Філософське розуміння світу 1. Риси і особливості синергетики як сучасної концепції розвитку. 2. Людиновимірність простору і часу.	5
8	Тема 8. Філософське осмислення людини 1. Єдність і багатоманітність людського буття та проблема його достатності. 2. Сутність відчуження, форми його вияву та шляхи подолання 3. Пошук сенсу людського життя.	5
9	Тема 9. Свідомість як духовний феномен і предмет філософського аналізу 1. Свідомість та самосвідомість. Сутність, рівні та форми самосвідомості. 2. Індивідуальні та колективні форми самосвідомості. 3. Специфіка національної самосвідомості.	6
10	Тема 10. Гносеологія: проблема пізнання та істини. Діалектика 1. Суперечність і процесуальність буття світу і людини. 2. Причинні та телеологічні зв'язки. 3. Циклічність та поступовість в розвитку. 4. Прогрес і регрес.	6
11	Тема 11. Соціальне буття та його специфіка. Філософія історії 1. Техніка як соціокультурний феномен. 2. Науково-технічний прогрес: сутність, наслідки, перспективи. 3. Технократизм і проблеми гуманізації техніки.	6
РАЗОМ		56

7. Індивідуальні завдання

Підготовка доповідей, виконання творчих завдань та написання есе щодо проблемного питання з філософії, а також визначення внеску філософів у становлення та розвитку соціальної філософії та філософії економіки, у т.ч. філософії війни та миру.

Виконання завдань визначення ролі й місця філософів передбачає:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/292.00.1/ОК5- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 12

- встановлення приналежності до наукових шкіл, філософських течій, напрямів конкретного дослідника;
- визначення основоположних засад вчення школи (напрямку, течії) та особистого внеску філософа в їх розробку;
- аналіз змісту основних праць філософа;
- з'ясування, який розвиток отримали його ідеї в історико-філософському дискурсі.

Пропоновані теми:

- Ідеальне суспільство Платона.
- Соціально-історична утопія Томаса Мора.
- Дж. Локк — засновник концепції лібералізму.
- Релігійна філософія ХХ ст.
- Вчення К. Маркса про комунізм: сучасне постіндустріальне суспільство.
- Історіософія О. Шпенглера і сучасна Європа.
- Риси і особливості синергетики як сучасної концепції розвитку.
- Людиновимірність простору і часу.
- Проблема виникнення людини: сучасне бачення.
- Філософія як самоусвідомлення людини.
- Поняття особи та особистості. Роль особи в історії.
- Вчення Чарльза Дарвіна про природу людини.
- Уявлення сучасної науки і релігії про походження свідомості.
- Зигмунд Фрейд про несвідому природу снів,
- Карл Густав Юнг про роль архетипів і про колективне несвідоме.
- Роль інтуїції в природничо-науковому пізнанні.
- Основні принципи сучасної наукової гносеології.
- Діалектика істини і омани в сучасній філософії.
- Особливості сучасного природничо-наукового пізнання.
- Поняття методу пізнання та його значення у науковому пізнанні.
- Основні проблеми сучасної природничо-наукової методології науки.
- Людська природа і відновлення соціального порядку у працях Ф. Фукуями.

Підготовка есе передбачає:

Необхідність чітко, лаконічно і водночас аргументовано висловити власні думки, міркування та уявлення про певні проблеми чи факти щодо філософії науки з урахуванням того, що воно не претендує на визначальне або вичерпне трактування предмета.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ НАУКОВОГО РЕФЕРАТУ

1. Матеріали проведеного дослідження оформлюються на стандартних аркушах паперу формату А4.
2. Обсяг реферату не більше 0,5 д. а. (1 д. а. складає 40 000 знаків з пробілами тексту, набраного комп'ютерним друком, або 12 сторінок рукописного тексту із 30 рядками на кожній сторінці).
3. Поля сторінки тексту мають бути: ліве - 30 мм, праве - 15 мм, верхнє і нижнє - 20 мм.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРЬСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/292.00.1/ОК5- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 13

4. Титульна сторінка реферату оформлюється за зразком, наведеним нижче.
5. Реферат складається зі змісту, вступу, основної частини, висновків та списку використаних джерел і літератури. У вступі автор зазначає актуальність обраної теми, предмет (і об'єкт) дослідження та завдання, які має вирішити. У висновках дається відповідь на поставлені завдання.
6. Плагіат забороняється. Посилання на джерела, що використанні, у том числі електронні є обов'язковим.

8. Методи навчання

Результат навчання	Методи навчання
РН5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.	<ul style="list-style-type: none"> - вербальні (проблемні лекції, лекції-візуалізації, лекції-дискусії, лекції з аналізом конкретних ситуацій); - практичні (творчі завдання); - метод проблемного викладу; - частково-пошуковий (евристичний); - дослідницький метод; - дискусійний метод;
РН6. Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.	<ul style="list-style-type: none"> - наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); - пояснювально-ілюстративний (передбачає пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами); - репродуктивний, в основу якого покладено виконання різного роду філософських задач за зразком; - дискусійний метод; - метод активного навчання (проведення ділових ігор, ігрового проєктування)
РН16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.	<ul style="list-style-type: none"> - метод проблемного викладу; - частково-пошуковий (евристичний); - дослідницький метод; - дискусійний метод
РН18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно - наслідкових та просторово - часових зв'язків.	<ul style="list-style-type: none"> - пояснювально-ілюстративний (передбачає пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами); - частково-пошуковий (евристичний); - дослідницький метод; - дискусійний метод; - ситуаційний метод.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/292.00.1/ОК5- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 14

9. Методи контролю

В основу системи оцінювання навчальної дисципліни покладено поточний та модульний контроль результатів навчання і принцип накопичення зароблених здобувачем вищої освіти балів.

Поточний контроль – це оцінювання засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу під час проведення аудиторних занять, при виконанні індивідуальної і самостійної роботи.

Контроль виконання самостійної роботи студентами здійснюється на практичних заняттях дисципліни.

Модульний контроль – це оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу змістових модулів. Модульний контроль проводиться у вигляді модульної контрольної роботи.

Підсумковий (семестровий) контроль:

1. Накопичення рейтингових балів в межах дисципліни проводиться в балах, які у підсумку переводяться у національну шкалу та шкалу ЄКТС.

2. Загальна кількість балів на останньому занятті з навчальної дисципліни оприлюднюється здобувачам вищої освіти та виставляється в відомість обліку успішності академічних груп.

3. У випадку погодження здобувача вищої освіти з оцінкою поточної успішності, вона вважається остаточною, враховується як результат семестрового контролю і вноситься у залікову книжку.

4. У разі незгоди здобувача вищої освіти з результатами поточної успішності, оцінка з дисципліни виставляється за результатами дистанційного складання екзамену. До тестування допускаються здобувачі, які отримали 50 і більше балів.

5. У разі, якщо студент отримав від 0 до 59 балів, то в відомість за національною шкалою виставляється оцінка “незадовільно” (“F” та “FX” відповідно до шкали ЄКТС).

Способи перевірки досягнення програмних результатів навчання

В ході вивчення дисципліни досягнення програмних результатів навчання контролюється шляхом застосування наступних видів контролю:

Результат навчання	Методи контролю
РН5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.	- письмова контрольна робота (відповіді на запитання лекційного курсу, розв'язання філософських задач, написання есе); - виконання практичних завдань (в тому числі, у цифровому освітньому середовищі); - виступ на практичних заняттях (з рефератом, презентацією, участь в дискусії); - виконання завдань самостійної роботи (в тому числі, у цифровому освітньому середовищі); - самоконтроль та самооцінка;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/292.00.1/ОК5- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 15

	<ul style="list-style-type: none"> - взаємоконтроль, рецензування відповідей інших студентів; - виконання модульної контрольної роботи; - захист індивідуального завдання; - екзамен
РН6. Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.	<ul style="list-style-type: none"> - виконання практичних завдань (в тому числі, у цифровому освітньому середовищі); - виступ на практичних заняттях (з рефератом, презентацією, участь в дискусії); - робота в групі; - виконання завдань самостійної роботи (в тому числі, у цифровому освітньому середовищі); - поточне тестування (в тому числі, у цифровому освітньому середовищі); - взаємоконтроль, рецензування відповідей інших студентів; екзамен
РН16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.	<ul style="list-style-type: none"> - усне опитування; - письмова контрольна робота (відповіді на запитання лекційного курсу, розв'язання філософських задач, написання есе); - виконання практичних завдань (в тому числі, у цифровому освітньому середовищі); - виступ на практичних заняттях (з рефератом, презентацією, участь в дискусії); - екзамен
РН18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно - наслідкових та просторово - часових зв'язків.	<ul style="list-style-type: none"> - виконання практичних завдань (в тому числі, у цифровому освітньому середовищі); - робота в групі; - виконання завдань самостійної роботи (в тому числі, у цифровому освітньому середовищі); екзамен;

10. Розподіл балів

Оцінювання досягнень здобувачів за дисципліною за кількісним критерієм здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС (А, В, С, D, E, FX, F). Бали розподілені за темами дисципліни наступним чином:

Критерії оцінювання за темами дисципліни

Критерії оцінювання													Інд. завд.	Сума
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	МКР 1	T7	T8	T9	T10	T11	МКР 2	10	100
6	6	6	6	6	6	10	6	6	6	10	8	10		

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/292.00.1/ОК5- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 16

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи № 1

<i>Структурна частина картки</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>
Тестування за темами модуля	10
<i>Разом</i>	<i>10</i>

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи № 2

<i>Структурна частина картки</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>
Тестування за темами модуля	10
<i>Разом</i>	<i>10</i>

Критерії оцінювання екзаменаційної роботи

<i>Структурна частина картки</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>
Тестові завдання	100
Разом	100

Шкала оцінювання

За шкалою ЄКТС	Екзамен	Бали
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

11. Рекомендована література

1. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Філософія: підручник 3-ге вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2020. 432 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/pidr_filos_2018.pdf
2. Литвинчук О. В. Філософія: навчальний посібник. 2021. 403 с. URL: <http://library.ztu.edu.ua/ftextslocal/Litvinchuk.pdf>
3. Найчук А.В., Ганаба С.О. Філософія історії: [навчальний посібник]. Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2020. 204 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Naichuk_Anton/Filosofia_istorii.pdf
4. Філософія: навч. посібник / Ю.М. Вільчинський, Л.В. Северин-Мрачковська, О.Б. Гаєвська та ін. Київ : КНЕУ, 2019. 368 с. URL: https://kneu.edu.ua/get_file/9143/%D0%92%D1%96%D0%BB%D1%8C%D1%87%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D0%AE.%D0%9C.%20%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%84%D1%96%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%97.pdf
5. Філософія : підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н. В. Гайворонюк, В. В. Левкулич, Б. Б. Шандра, В. Ю. Свищо; вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Говерла, 2021. 440 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4251/1/%D0%91%D0%BB%D1%96%D1%85%D0%B0%20%D0%A4%D1%96%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%BE%>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/292.00.1/ОК5- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 17

D1%84%D1%96%D1%8F%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf

6. Філософія: підручник для студентів вищ.навч.закл. / Л.В. Губерський, В.П. Андрущенко, А.О. Баумайстер, І.С. Добронравова, В.В. Ільїн; за ред. Л. В. Губернський. вид. 2-ге, перероб, і допов. Харків: Фоліо, 2018. 620 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Vilchynskiy_Yurii/Filosofiaa.pdf?PHPSESSID=ufrc4q6rlusi d655bm974gndi6

7. Фюрст М., Тринкс Ю. Філософія: [підручник]; пер. з нім. В. Кебуладзе. Вид. 2-е. Київ: Дух і Літера, 2019. 536 с. URL: https://www.scribd.com/document/480481011/%D0%A4%D1%96%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%8F-16-09-pdf?language_settings_changed=English

8. Ханстантинов В.О. Філософія : курс лекцій. Миколаїв: МНАУ, 2018. 149 с. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9839/1/filosofiya-kurs-lekcij.pdf>

9.Шепетяк О., Шепетяк О. Філософія: Підручник. Львів: Місіонер, 2020. 784 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/35525/2/O_Shepetiak_Philosophy_IFF.pdf

10. Slyusar V., Kozlovets M., Horokhova L., Chaplinska O. Phenomenon of targeted advertising in postpanoptic society. Humanities Studies: Collection of Scientific Papers. 2021. 8 (85). P.48–56. URL: <http://humstudies.com.ua/article/view/243385/241264>

11. Slyusar V. M., Khrystokin G. V., Yastrebova A. O. Is dialogue possible in the post-truth era? (Media philosophy and social and communication studies). Zhytomyr Ivan Franko State University Journal. Philosophical Sciences. 2023. № 1 (93). P. 29 – 40. URL: <http://philosophy.visnyk.zu.edu.ua/article/download/283093/277275/652499>

12. Yakovleva O., Slyusar V., Kushnir O., Sabovchuk, A. New trends in scientific and technological revolution (STR) and transformation of science and education systems in the paradigm of sustainable development. E3S Web of Conferences. 2021. № 277 URL: https://www.e3s-conferences.org/articles/e3sconf/pdf/2021/53/e3sconf_icees2021_06006.pdf

Допоміжна література

1. Воронюк О. Л. Філософія : підручник. Київ: ВСВ "Медицина", 2018. 216 с.

2. Історія філософії [Текст] : підручник / [Ярошовець В. І. та ін.] ; за ред. д-ра філос. наук, проф. В. І. Ярошовця ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Карпат. ун-т ім. Августина Волошина. Ужгород : Патент, 2014. 839 с.

3. Кремень В. Г. (2023). Філософія людиноцентризму в системі сучасних цінностей: Доповідь на церемонії присвоєння титулу доктора Honoris Causa в Академії спеціальної педагогіки імені Марії Гжегожевської (м. Варшава, Польща), 24 травня 2023 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 5(1), 1-6. URL: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5126>

4. Мозгова Н. Філософія в системі освіти: теоретична реконструкція дискусії київських філософів кінця XIX- початку XX ст. *Вища освіта України*. 2020. № 1. С. 28 – 33.

5. Петінова О. Б. Філософія: навчальний посібник. Одеса: 2019. 304 с.

6. Світайло Л.Д., Мельничук М.С., Слюсар В.М. Філософія: навчально-

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/292.00.1/ОК5- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 18

методичний посібник. Рівне: Вид-во НУВГП, 2012. 270 с.

7. Ситник Г.П. Філософія війни та миру: курс лекцій. Київ: ТОВ "САК Лтд.", 2023. 118 с. URL: <https://ipacs.knu.ua/pages/dop/336/files/15bf2766-7d67-41dc-8d14-49d0c0b9d714.pdf>

8. Ślusar W. Problem przemocy i wojny w kontekście transformacji społecznych. Wojna / Pokój. Humanistyka wobec wyzwań współczesności; red: R. Sapeńko /P. Pochyły. – Zielona Góra: morpho, 2017. S. 24 – 51.

9. Слюсар В. М. Акоста Уріель В Велика українська енциклопедія, т. 1 / Упорядник д. і. н. Киридон А. М. Київ: Державна наукова установа "Енциклопедичне видавництво", 2016. С. 520 – 521.

10. Слюсар В. М. Насилля: соціально-філософська природа. Житомир: Вид-во Євенок О. О., 2017. 450 с.

11. Стеценко К. Філософія емпіризму Ф. Бекона та її вплив на становлення сучасного освітнього процесу Великої Британії. *Вища освіта України*. 2012. №4. С.107.

12. Таранов С. Внутрішня історія філософії. Нариси з теології історії мислення. [монографія]. Київ: Центр гуманітарної освіти НАН України, 2023. 194 с. URL: https://cgo.org.ua/wp-content/uploads/2023/11/intr_history_philos.pdf

13. Торяник В.М., Макушев П.В. Філософія права (в схемах та визначеннях) : навчально-методичний посібник. Дніпро, 2019. 152 с.

14. Сіверс В. А. Філософія творчості : підручник. Київ : НАКККіМ, 2023. 292 с. URL: <file:///D:/%D0%97%D0%B0%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B0%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F/%D0%A1%D0%86%D0%92%D0%95%D0%A0%D0%A1%20%D0%92.%D0%90.%20%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>

15. Філософія: підручник для студентів вищ.навч.закл. / Л.В. Губерський, В.П. Андрущенко, А.О. Баумайстер, І.С. Добронравова, В.В. Ільїн; за ред. Л. В. Губернський. вид. 2-ге, перероб, і допов. Харків: Фоліо, 2018. 620 с.

16. How the World Thinks | Lecture by philosopher Julian Baggini. URL: https://www.youtube.com/watch?v=F2Jx1akQQ7c&ab_channel=RadboudReflects

12. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Електронна бібліотека Державного університету «Житомирська політехніка» <http://eztuir.ztu.edu.ua/>

2. Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>

3. Спеціалізована е-бібліотека філософської літератури Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. - Режим доступу до ресурсу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_ph/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FMT=&S21ALL=&Z21ID=

4. Бібліотека філософської літератури Platona.net. [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <http://platonanet.org.ua/>

5. Stanford Encyclopedia of Philosophy. <https://plato.stanford.edu/>